

Avans Hogeschool

Generieke audit Avans deeltijdopleidingen

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

Op 20 februari 2020 heeft een visitatiepanel van NQA een bezoek gebracht aan Avans Hogeschool als onderdeel van een visitatie van in totaal 27 deeltijdopleidingen en twee duale opleidingen die participeren in het Experiment Leeruitkomsten. Bij dit onderdeel, de generieke audit, heeft het panel diverse onderwerpen zoals de uitgangspunten van de flexibilisering, de onderwijskundige visie, richtlijnen voor inrichting van de intake en het curriculum, training van docenten en borging onderzocht, als basis voor de individuele opleidingsbeoordelingen. Dit rapport betreft een beschrijving van de uitkomsten van de generieke audit en bevat geen totaalbeoordelingen voor de afzonderlijke standaarden.

Het panel stelt vast dat Avans' deeltijdopleidingen in 2015/16 enthousiast zijn begonnen met het experiment met als basis een helder onderwijsconcept gericht op het werken met leeruitkomsten. Avans Hogeschool heeft de participerende opleidingen de ruimte geboden om zelf invulling aan het experiment te geven. Dat heeft geleid tot een brede variatie in uitwerkingen van het onderwijsconcept met voorlopers en opleidingen die nog stappen moeten zetten.

In 2018-2019 is na een tussentijdse balans een actieplan opgesteld, waarvan de uitwerking ten tijde van de generieke audit volop in gang was. Het panel heeft een enthousiaste groep docenten en ontwikkelaars aangetroffen die bezig is met de modularisering van de opleidingen. Gestart is met het opnieuw en gestructureerd beschrijven van leeruitkomsten, waarbij studenten, docenten en het werkveld nauw betrokken zijn. Daarmee ontstaan modules van samenhangende leeruitkomsten van 15 of 30 EC die flexibel, in samenhang of als losse module, kunnen worden gevolgd. Het panel stelt vast dat de modularisering als een uniformerend vliegwiel voor de ontwikkeling van de flexibilisering werkt. Het project leidt tot meer samenwerking tussen opleidingen nu en tot meer flexibele mogelijkheden in de toekomst. Het panel is daar enthousiast over.

Ten tijde van de generieke evaluatie trof het panel veel verschillen aan per opleiding. Ook stelde het panel vast dat de flexibiliteit van de opleidingen nog niet tot volle wasdom was gekomen. Aandachtspunten zijn de formulering van de leeruitkomsten en de betrokkenheid van het werkveld daarbij, de onderwijsovereenkomsten, de valideringsmogelijkheden, de invulling van online leren en de didactische vaardigheid van docenten passend bij dit type onderwijs en de flexibiliteit in toetsvormen en momenten. De verschillen tussen opleidingen bieden volgens het panel goede mogelijkheden om best practices uit te wisselen en van elkaar te leren. Het panel ziet dat daarvoor de wil en de basis aanwezig is. In de ZER en bij de gesprekken tijdens de visitatie heeft het panel een sterk zelfkritisch vermogen bij de opleidingen aangetroffen dat vertrouwen geeft in een goed doorontwikkelingsproces.

Hieronder volgt per standaard een korte weergave van de bevindingen van het panel bij de verschillende standaarden. De beschrijving is algemeen van aard. Voor meer specifieke informatie verwijst het panel naar de specifieke beoordelingen van de opleidingen.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel heeft met plezier kennisgenomen van het onderwijsconcept en de onderwijskundige visie die aan de basis van het experiment hebben gestaan. Het panel vindt deze helder en een goed vertrekpunt voor het experiment. Het panel stelt vast dat de opleidingen veel ruimte hebben gekregen om de flexibilisering in te voeren. Daardoor is er veel variatie ontstaan in de wijze

waarop het onderwijsconcept in de opleidingen is ingevoerd en uitgewerkt. Daarmee ontstaat een beeld van voorlopers en achterhoede. De rol van het werkveld bij de formulering van leeruitkomsten is bijvoorbeeld zeer verschillend: van intensief (Ad Mechatronica) tot beperkt (Commerciële Economie). Het panel ziet dat de recente keuze om deeltijdopleidingen te gaan modulariseren tot herformulering van de leeruitkomsten leidt en ziet dat deeltijdopleidingen daarin zoveel mogelijk met elkaar op trekken. Het panel juicht deze ontwikkeling toe.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft bij de generieke audit een breed palet aan flexibele opleidingen leren kennen, die sterk van elkaar verschillen in flexibilisering en in de invulling van de leeromgeving. Er zijn opleidingen zoals Verpleegkunde, die stevige stappen in de flexibilisering hebben gezet. Er zijn ook opleidingen, vooral in het economische, bedrijfskundige domein, die zich daar nog in ontwikkelen. Het panel heeft het vertrouwen dat de in standaard 1 beschreven modularisering van de leeruitkomsten de verdere ontwikkeling in flexibilisering gaat helpen. Er zijn verschillen tussen opleidingen in de mogelijkheden tot flexibele invulling van het leertraject, het gebruik van onderwijsovereenkomsten, de invulling van blended leren en de studentbegeleiding. Ook de wijze waarop docenten geprofessionaliseerd zijn in didactische vaardigheden passend bij het Experiment Leeruitkomsten verschilt. Studenten zijn over het algemeen tevreden over de persoonlijke contacten met docenten en de praktijkgerichtheid van docenten. Ook geven zij aan blij te zijn met de mogelijkheden die er zijn om met inzet van al eerder verworven leerervaringen het leertraject te verlichten. Het panel ziet mogelijkheden voor de opleidingen om zich verder te ontwikkelen in de flexibilisering door best practices uit te wisselen en samen op te trekken in het modulariseringstraject. Opleidingsoverstijgende aansturing aan de hand van een meerjarenplan dat gericht is op een breed gedragen toekomstvisie gaat daarbij helpen. Sterk punt is het gedegen midtermreview. De systematische opvolging daarvan in een meerjarenontwikkelplan of -visie kan versterkt worden.

Standaard 3: Toetsing

Het panel stelt vast dat de opleidingen er in het algemeen goed in geslaagd zijn om beleidsmatig een passende invulling aan toetsing te geven, passend bij de kaders van het Experiment Leeruitkomsten. Ook hier geldt dat de uitwerking per opleiding verschilt. Het panel ziet dat opleidingen zoeken naar een flexibele invulling van toetsvormen, maar dat de toetsmomenten minder flexibel zijn in te zetten, door de koppeling met Avans Hogeschoolbeleid. Daarnaast bieden de opleidingen studenten de mogelijkheid om leeruitkomsten in verschillende contexten aan te bieden. De beoordeling vindt plaats door professionele examinatoren, waarbij het vierogenprincipe wordt gerespecteerd. De rol van het werkveld als beoordelaar kan worden uitgebreid. Bij de beoordeling maken examinatoren gebruik van beoordelingscriteria. In de opleidingsbeoordelingen gaat het panel expliciet in op de relatie tussen beoordelingscriteria, leeruitkomsten en beoogde leerresultaten.

Positief is het panel over de valideringsprocedure. Het panel vindt deze helder omschreven en transparant voor studenten. Wel stelt het panel vast dat het gebruik ervan per opleiding verschilt. Ook ziet het panel dat het lastig is voor studenten om eerdere leerervaringen verzilverd te krijgen.

Het panel heeft kennisgemaakt met een proactieve academiebrede examencommissie en toetscommissie. De examencommissie is bij de opstart van het experiment intensief betrokken

geweest bij het systeem van validering. De toetscommissie is sinds een jaar academiebreed actief en adviseert over toetsing aan de voorkant.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel stelt vast dat vanwege de looptijd van het experiment deeltijdopleidingen nog maar beperkt in staat zijn om de gerealiseerde leerresultaten aan te tonen. Dat geldt met name voor de bacheloropleidingen, met uitzondering voor de opleiding Verpleegkunde. Deze opleiding is eerder gestart met het experiment en biedt verschillende doelgroepen van studenten de mogelijkheid om delen van de leeruitkomsten te valideren, waardoor deze studenten in staat zijn om hun opleiding versneld af te ronden. Ook de duale opleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek kennen inmiddels afgestudeerden die op basis van het nieuwe flexibele onderwijsconcept zijn afgestudeerd, evenals een aantal Ad-opleidingen. Het panel zal de beoordeling van standaard 4 bij de overige opleidingen grotendeels met haar bevindingen over eerder gemaakt toetsmateriaal onderbouwen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	8
Schets van de opleidingen/Karakteristiek	10
Beoordeling NVAO-standaarden	12
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	16
Standaard 3 Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	24
Aanbevelingen en adviezen	25
Bijlagen	26
1. Bezoekprogramma	27
2. Bestudeerde documenten	28

Inleiding

Dit document bevat de bevindingen van het visitatiepanel op basis van de generieke audit van de 29 opleidingen van Avans Hogeschool die deelnemen aan het Experiment Leeruitkomsten. Bij deze beoordeling is ervoor gekozen om de visitatie in vier onderdelen op te splitsen. Allereerst heeft de generieke audit plaatsgevonden. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen om de specifieke opleidingen in drie tranches te visiteren. In verband met de Coronapandemie heeft alleen de visitatie van de eerste tranche (Bouw en Techniek) in het voorjaar van 2020 plaatsgevonden. De andere twee tranches zullen naar verwachting in het voorjaar van 2021 worden gevisiteerd. Voor een overzicht van de tranches, zie bladzijde 10. Tijdens de generieke audit hebben diverse onderwerpen zoals de uitgangspunten van de flexibilisering, de onderwijskundige visie, richtlijnen voor inrichting van de intake en het curriculum, training van docenten en borging centraal gestaan en op basis hiervan is dit generieke auditrapport opgesteld.

Dit rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele generieke aanbevelingen voor de aan het experiment deelnemende opleidingen. Het visitatiepanel van NQA dat de audit heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de 29 aan het experiment deelnemende opleidingen. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het panel voor de generieke visitatie bestond uit de voorzitters van de drie panels van de tranches en een studentlid).

Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018), het *Beoordelingskader bestaande experimenten leeruitkomsten 2019* en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De generieke audit heeft plaatsgevonden op 20 februari 2020.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. Ing. G.H. Aversch (voorzitter tranche Bouw en Techniek)

De heer drs. Ing. A.H. Oosterloo (voorzitter tranche Zorg en Welzijn)

Mevrouw dr. P.J. Biemans (voorzitter tranche Bedrijfskunde, Communicatie, Finance en Commercie)

De heer H.S. Subelack (studentlid).

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC en de heer drs. M. Fokkema, auditors van NQA, traden op als leadauditors van het panel.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige peers. Ter voorbereiding op de audit is er een vooroverleg geweest. In dit overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de audit zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het bezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de

bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een aantal conclusies en bevindingen. Deze zijn de basis van deze rapportage. Het panel heeft de conclusies en bevindingen gedeeld met de opleidingen.

De rapportage van de generieke audit is onderdeel van de visitatierapporten van de specifiek te beoordelen opleidingen.

Het visitatiepanel verklaart dat de audit in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 3 december 2020

Panelvoorzitter

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by a horizontal line and a small 'A'.

De heer drs.ing G.H. Aversch

Lead-auditor

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'C.M.F. Bomhof' with a large, sweeping underline.

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Schets van de opleidingen/Karakteristiek

In 2014 heeft Avans Hogeschool de Academie Avans Deeltijd opgericht als specialist in vraaggericht, flexibel deeltijdonderwijs, afgestemd op de wensen en behoeften van de volwassen, werkende student. In totaal zijn 28 deeltijdopleidingen in deze academie ondergebracht; 27 van deze opleidingen hebben ervoor gekozen om deel te nemen aan het Experiment Leeruitkomsten

Naast deze opleidingen van de Academie Avans Deeltijd (verder AVD), nemen ook twee duale opleidingen van de Academie voor Bouw & Infra (verder AB&I) deel aan het experiment, de duale bacheloropleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek. In totaal gaat het dus om 29 te beoordelen opleidingen. Het geheel van deze 29 opleidingen wordt in dit rapport verder geduid als Avans Deeltijd.

De te beoordelen opleidingen zijn, waarbij de clusters de opleidingen weergeven die tijdens de gesprekken in de visitaties van de tranches zijn samengevoegd:

Tranche 1 (cluster 1 t/m 4) Bouw en Techniek

Bachelor

Bachelor Informatica (cluster 1)
Bachelor Business IT en Management (cluster 1)
Bachelor Technische bedrijfskunde (cluster 2)
Bachelor Werktuigbouwkunde (cluster 3)
Bachelor Mechatronica (cluster 3)
Bachelor Civiele Techniek (dual) (cluster 4)
Bachelor Bouwkunde (dual) (cluster 4)

Associate degree

Associate degree Informatica (cluster 1)
x
x
x
Associate degree Mechatronica (cluster 3)
x
x

Tranche 2 (cluster 5 t/m 7) Zorg en Welzijn

Bachelor

Bachelor HBO-Verpleegkunde (cluster 5)
Bachelor Social Work (cluster 6)
Bachelor Management in de zorg (cluster 7)

Associate degree

x
Associate degree Social Work (cluster 6)
Associate degree Management in de zorg (cluster 7)

Tranche 3 (cluster 8 t/m 12) Bedrijfskunde, Communicatie, Finance en Commerce

Bachelor

Bachelor Commerciële economie (cluster 8)
Bachelor Ondernemen en Retail Management (cluster 8)
Bachelor Communicatie (cluster 9)
Bachelor Human Resource Management (cluster 10)
Bachelor Bedrijfskunde (cluster 11)
Bachelor Integrale veiligheid (cluster 11)
Bachelor Bestuurskunde (cluster 11)
Bachelor Accountancy (cluster 12)
Bachelor Finance & Control (cluster 12)

Associate degree

Associate degree Marketing Management (cluster 8)
Associate degree Ondernemen en Retail Management (cluster 8)
Associate degree Communicatie (cluster 9)
Associate degree Human Resource Management (cluster 10)
Associate degree Bedrijfskunde (cluster 11)
x
x
Associate degree Accountancy (cluster 12)
x

Alle opleidingen, ongeacht de academie waartoe ze behoren, werken volgens hetzelfde onderwijsconcept. Van de opleidingen zijn twee opleidingen met het experiment gestart in 2016 (Communicatie en Verpleegkunde). De overige opleidingen nemen sinds 2017 deel aan het experiment. De opleidingen verschillen in de wijze waarop zij het onderwijsconcept hebben geïmplementeerd. Dat bleek onder meer uit een kwaliteitsaudit die in 2018 is uitgevoerd.

Op weg naar modularisering

Avans Deeltijd heeft bij de start van het experiment gekozen voor één onderwijsconcept, dat aan de basis staat van alle aan het experiment deelnemende opleidingen. De deelnemende opleidingen hebben daarna de vrijheid gekregen om op hun eigen manier het onderwijsconcept te implementeren.

Bij de start van het experiment heeft Avans Deeltijd zich gericht op studenten die een diploma willen halen. De kwaliteitsaudit van 2018 heeft bijgedragen aan de herijking van de uitgangspunten. Mede als gevolg hiervan wil Avans deeltijdstudenten ook de mogelijkheid bieden om losse modules of eenheden van leeruitkomsten te volgen. Daarvoor heeft Avans Deeltijd het project Modularisering gestart, waarbij modules van 15 of 30 EC met samenhangende leeruitkomsten in een onderwijscatalogus worden geplaatst. In september 2020 wil Avans Deeltijd de modulaire opleidingen aanbieden.

Avans Deeltijd verzorgt opleidingen op Ad-niveau en Ba-niveau: daarbij uitgaand van het 2 + 2 principe: Daarbij is de Ad ontwikkeld als zelfstandige opleiding, die het ook mogelijk maakt om studenten naadloos te laten doorstromen naar een bacheloropleiding.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Aanvullende aandachtspunten bij de beoordeling van het experiment:

- De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant;
- De eindkwalificaties zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren;
- De leeruitkomsten zijn (a) leerwegonafhankelijk, (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding, (c) herkenbaar voor het werkveld, (d) specifiek en meetbaar, (e) transparant, (f) samenhangend en (g) duurzaam.

Samenvatting

Het panel heeft met plezier kennisgenomen van het onderwijsconcept en de onderwijskundige visie die aan de basis van het experiment hebben gestaan. Het panel vindt deze helder en een goed vertrekpunt voor het experiment. Het panel stelt vast dat de opleidingen veel ruimte hebben gekregen om de flexibilisering in te voeren. Daardoor is er veel variatie ontstaan in de wijze waarop het onderwijsconcept in de opleidingen is ingevoerd en uitgewerkt. Daarmee ontstaat een beeld van voorlopers en achterhoede. De rol van het werkveld bij de formulering van leeruitkomsten is bijvoorbeeld zeer verschillend: van intensief (Ad Mechatronica) tot beperkt. Het panel ziet dat de recente keuze om deeltijdopleidingen te gaan modulariseren tot herformulering van de leeruitkomsten leidt en ziet dat deeltijdopleidingen daarin zoveel mogelijk met elkaar op trekken. Het panel juicht deze ontwikkeling toe.

Onderwijskundige visie

In het Generieke ZER beschrijft Avans Deeltijd het onderwijsconcept dat ten grondslag van het experiment heeft gestaan. In het onderwijskundig concept staan drie aspecten centraal:

- De basis van de opleiding wordt gevormd door leeruitkomsten: een betekenisvol geheel van kennis, vaardigheden en houding. Studenten bepalen (in overleg) aan welke leeruitkomsten zij werken, aansluitend op eerder verworven competenties en behoeften in de werksituatie;
- Opleidingen maken gebruik van een blend van leertrajecten: voor iedere leeruitkomst ontwikkelt de opleiding een leerarrangement waarin een deel van het leren online plaatsvindt, en/of op de werkplaats en/of via contactonderwijs;
- De toetsing is leerwegonafhankelijk en gekoppeld aan leeruitkomsten.

Dit onderwijsconcept is tot stand gekomen nadat in een aantal sessies deeltijdstudenten, deeltijd docenten en vertegenwoordigers van het werkveld via de OnderwijsAdviesRaad Deeltijd gezamenlijk een onderwijsvisie Deeltijd hebben geformuleerd. Bij de uitwerking van het onderwijsconcept en het scholen van docenten in het werken met leeruitkomsten zijn de opleidingen ondersteund door onderwijskundigen.

Aan dit onderwijskundig concept ligt de onderwijsvisie van Avans Deeltijd ten grondslag: *Avans Deeltijd wil met studenten en docenten toegevoegde waarde leveren aan een 'Leven Lang Leren'*. Onderdelen van die visie zijn: studenten en docenten werken in de praktijk. Het onderwijs werkt met aan de praktijk ontleende casuïstiek waarbij een student zijn kennis leert toepassen in wisselende praktijksituaties. Het onderwijs wordt steeds flexibeler en heeft leeruitkomsten als uitgangspunt. Het onderwijs is verder studentvriendelijk georganiseerd.

Het panel vindt de onderwijskundige visie helder en een goed vertrekpunt voor het experiment. Uit de generieke zelfevaluatie en de gesprekken tijdens de generieke audit trekt het panel de conclusie dat de opleidingen veel ruimte hebben gekregen om de flexibilisering in te voeren. Daardoor is er veel variatie ontstaan in de wijze waarop het onderwijsconcept in de opleidingen is ingevoerd en uitgewerkt. Avans Deeltijd geeft aan dat er weinig centrale sturing heeft plaatsgevonden op de implementatie van het onderwijsconcept, om de opleidingen de kans te geven daarin een eigen voor hen passende weg te vinden. Daarmee is de eigenheid en herkenbaarheid van de opleidingen geborgd. Het panel herkent dat, maar stelt tevens vast dat er onder de te beoordelen opleidingen voorlopers zijn die er beter in geslaagd zijn om het onderwijsconcept verder uit te werken en ten volle te benutten en opleidingen die daarin nog stappen moeten zetten. Het panel ziet dit als kans om van elkaar te leren om daarmee stappen te zetten in de verdere flexibilisering van de opleidingen. In de beoordelingen van de afzonderlijke opleidingen zal het panel daaraan meer aandacht besteden.

Vertaling eindkwalificaties in leeruitkomsten

Docenten van de aan het experiment deelnemende opleidingen hebben hun landelijk vastgestelde eindkwalificaties vertaald naar leeruitkomsten, volgens de Tuning-systematiek¹. Daarbij hebben de opleidingen feedback kunnen vragen aan relevante partners zoals onderwijskundigen, collega's en partners uit het werkveld. De wijze waarop dat is gebeurd is, wisselt per opleiding.

Om tot leeruitkomsten te komen, is gewerkt met een vast format in combinatie met en stappenplan. Het panel heeft het format en het stappenplan bestudeerd en vindt deze helder opgezet.

De uitwerking van de eindkwalificaties in leeruitkomsten is een complexe klus geweest volgens de vertegenwoordigers van de deelnemende opleidingen. Denken in leeruitkomsten vraagt een paradigmashift van docenten: van denken in leerdoelen gekoppeld aan een onderwijsprogramma naar denken in uitkomsten onafhankelijk van het onderwijsprogramma. Nieuwe deeltijdopleidingen zoals de Ad Communicatie en opleidingen, die met nieuwe eindkwalificaties aan de slag moesten, hadden daarbij naar eigen zeggen een voordeel, doordat zij de opleiding meteen op basis van leeruitkomsten konden inrichten. Andere opleidingen hebben nog lang bestaand onderwijs gehanteerd als vertrekbasis voor het werken met leeruitkomsten en hebben daarom meer moeite gehad met de hierboven geschetste paradigmashift.

Het werken en denken volgens leeruitkomsten werd in het begin van het experiment vooral beleefd in een kleine groep koplopers. Dat is ook te zien in de ontwikkeling van opleidingen: de

---

¹ Een internationaal project dat hoger onderwijsinstellingen helpt om hun leeruitkomsten op elkaar af te stemmen

één is verder dan de ander, zoals bleek uit de kwaliteitsaudit uit 2018. Het panel ziet dan ook verschillen per opleiding, die niet alleen zichtbaar zijn in de formulering van de leeruitkomsten, maar ook in de omvang van de leeruitkomsten: van uitgebreid gedetailleerd, tot generiek op hoofdlijnen. Ook de inbreng van het werkveld bij de beschrijving van de leeruitkomsten is verschillend geweest: van heel intensief tot zeer beperkt. Bij de beoordelingen van de verschillende opleidingen zal het panel verder ingaan op het proces van leeruitkomsten zoals zich dat heeft afgespeeld.

Kwaliteit leeruitkomsten

Bij de beoordelingen van de verschillende opleidingen wordt de kwaliteit van de leeruitkomst per opleiding beoordeeld. Omdat de uitwerking per opleiding zo verschillend is, kan het panel geen generieke uitspraken doen over de kwaliteit van de leeruitkomsten.

Ten tijde van de audit was Avans Deeltijd bezig met het stroomlijnen van de leeruitkomsten ten behoeve van het modulariseringsproject en de onderwijscatalogus (zie Schets opleidingen). Avans Deeltijd gaat daarbij gestructureerd te werk en betreft studenten, docenten en werkveld bij de formulering van de leeruitkomsten. Het panel is daar enthousiast over en ziet de modularisering als een uniformerend vliegwiel in de doorontwikkeling van de leeruitkomsten en de flexibilisering. Het panel vindt het goed dat in ieder geval de inbreng van het werkveld daarbij geborgd is. Het panel is ervan overtuigd dat deze werkwijze de kwaliteit van de leeruitkomsten ten goede komt.

Opleidingen zien dankzij het project kansen om van elkaar te leren en combinaties te maken in leeruitkomsten. Leeruitkomsten gericht op persoonlijke vaardigheden bijvoorbeeld of kennisvakken die voor meerdere opleidingen van toepassing zijn, worden gedeeld en mogelijk als een module voor verschillende opleidingen aangeboden. Het panel ziet daarin ook kansen voor opleidingen om meer interprofessioneel op te leiden. De modularisering en de onderwijscatalogus willen de opleidingen ook inzetten om de keuzevrijheid van studenten te kunnen vergroten. Studenten krijgen meer mogelijkheden om (eenheden) van leeruitkomsten van andere dan hun eigen opleiding te realiseren. Het streven is om studenten een keuzeruimte van maximaal 25% van het programma te bieden. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Aanvullende aandachtspunten bij de beoordeling van het experiment:

- Vooraf maken opleiding en studenten expliciete inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van de leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent
- Student voldoet aan de wettelijke instroomeisen;
- Bij duale opleiding is een tripartite overeenkomst met de werkorganisatie verplicht, bij deeltijd wenselijk
- Leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoefte en omstandigheden van (een groep) studenten;
- Opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn voor het behalen van de leerresultaten en houdt daarmee rekening met verschillen in achtergrond van studenten;
- Docenten zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden bij de keuze voor en vormgeving van de leeractiviteiten
- De opleiding verantwoordt hoe docenten tot een eenduidige interpretatie van leeruitkomsten komen;
- De opleiding heeft een gestructureerde praktijk van kwaliteitsborging van opleidingstrajecten van individuele studenten en de versterking ervan door tussentijdse evaluatie en verbetering

Samenvatting

Het panel heeft bij de generieke audit een breed palet aan flexibele opleidingen leren kennen, die sterk van elkaar verschillen in flexibilisering en de invulling van de leeromgeving. Er zijn opleidingen zoals Verpleegkunde en de Ad Mechatronica, die stevige stappen in de flexibilisering hebben gezet. Er zijn ook opleidingen, vooral in het economische, bedrijfskundige domein, die zich daar nog verder in ontwikkelen. Het panel heeft het vertrouwen dat de in standaard 1 beschreven modularisering van de leeruitkomsten de verdere ontwikkeling van de flexibilisering gaat helpen. Er zijn verschillen tussen opleidingen in de mogelijkheden tot flexibele invulling van het leertraject, het gebruik van onderwijsovereenkomsten, de invulling van blended leren en de studentbegeleiding. Avans Deeltijd investeert stevig in de professionalisering van docenten op het gebied van didactische vaardigheden passend bij het Experiment Leeruitkomsten. Het effect hiervan verschilt per opleiding. Het blijkt dat vooral het oppakken van een coachende rol voor sommige docenten nog een uitdaging vormt. Studenten zijn over het algemeen tevreden over de persoonlijke contacten met docenten en de praktijkgerichtheid van docenten. Ook geven zij aan blij te zijn met de mogelijkheden die er zijn om met inzet van al eerder verworven leerervaringen het leertraject te verlichten. Het panel ziet goede mogelijkheden voor de opleidingen om zich verder te ontwikkelen in de flexibilisering door best practices uit te wisselen en samen op te trekken in het modulariseringstraject.

Onderbouwing

De 29 te beoordelen deeltijd- en duale opleidingen van Avans Deeltijd richten zich op de ondersteuning en begeleiding die noodzakelijk is om studenten te helpen de leeruitkomsten te behalen die zij nodig hebben om voor diplomering in aanmerking te komen. Daarbij streven de opleidingen naar

- Flexibele leerroutes in inhoud en tempo
- Flexibele leerroutes in vorm, plaats en tijd (blended learning).

Intake en gepersonaliseerd leren

Conform de onderwijsvisie uit 2015, vormt de intake de eerste kennismaking met de student en de start van de studentreis. Samen met de studieadviseur geeft de student vorm aan zijn leertraject: de structuur en het tempo waarin de student zijn opleiding volgt. Input hierbij is de kennis en ervaring waarover de student al beschikt. Vervolgens bepaalt de opleiding welke ontwikkelingsvragen de student heeft en wanneer de student aan welke leeruitkomsten gaat werken. De student heeft hierbij primair de regie. Afspraken worden vastgelegd in onderwijsleerovereenkomsten en bij de duale opleidingen in tripartite overeenkomsten tussen student, opleiding en werkgever. Hoe dit in de praktijk vorm krijgt, zal uit de opleidingspecifieke audits blijken.

In het onderwijsmodel speelt het leerarrangement een belangrijke rol. Avans Deeltijd definieert een leerarrangement als een geheel van leeractiviteiten die leren bevorderen en bijdragen aan het behalen van de leeruitkomst. Voor elke (E)LU is een leerarrangement beschikbaar, waarbij de student per LU leervragen stelt en bepaalt welke leercontext (online leren, werkplekleren en/of contactonderwijs) hij/zij wil inzetten. De leeruitkomst, het leerarrangement en de toetsing moeten met elkaar in lijn zijn (constructive alignment). De invulling van de leerarrangementen zal opleiding specifiek moeten worden beoordeeld.

Conform de richtlijnen van het Experiment Leeruitkomsten dienen opleidingen, studenten en bij duale opleidingen ook de werkgevers met elkaar een onderwijsovereenkomst af te sluiten. Uit navraag blijkt dat het vastleggen van afspraken in individuele onderwijsovereenkomsten nog in ontwikkeling is, behalve bij de duale opleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek, waar het al gemeengoed is.

Blend online leren, werkplekleren en contactonderwijs

In het ZER schrijft Avans dat in ideale omstandigheden de 29 opleidingen zijn opgebouwd uit leertrajecten met leerarrangementen in de blend, waarbij studenten gebruik kunnen maken van contactonderwijs, online leren en werkplekleren. Bij werkplekleren benutten studenten hun werkomgeving om leeruitkomsten aan te tonen. Om deze vorm van blended leren te faciliteren is het netwerk Online leren en het netwerk Werkplekleren opgericht. Er is geen netwerk contactonderwijs ingesteld. De verwachting is namelijk dat wanneer online leren en werkplekleren meer verankerd zijn en beter worden benut, het contactonderwijs vanzelf een andere invulling gaat krijgen. Het panel vindt het belangrijk dat opleidingen nog eens bewust kijken naar de invulling van het contactonderwijs.

Online leren

Ondanks de inspanningen van het netwerk Online leren met bijvoorbeeld praktijkondersteuning van online onderwijs, was ten tijde van het visitatiebezoek eind februari 2020 het online leren nog niet goed verankerd bij Avans Deeltijd, zo stellen de opleidingen in het generieke ZER.

Verschillende opleidingen bieden MOOC's aan. Blackboard wordt goed ingezet, ook voor discussie en uitwisseling. Docenten en ontwikkelaars benutten ten tijde van de visitatie de online mogelijkheden niet volledig en niet optimaal. Niet alle deeltijd docenten beschikken over de gewenste expertise (zie verder bij *Docenten*). De opleidingen willen meer investeren in de professionalisering van de docenten op dit terrein, vooral 'on the job' en 'just in time'. De docentontwikkelteams (DOT's) zullen hierbij een belangrijke rol spelen. In het aannamebeleid en functionerings- en beoordelingsgesprekken zal ook meer aandacht zijn voor digi-vaardigheden. Het panel geeft de suggestie mee om meer centrale sturing te geven aan de ontwikkeling van digi-vaardigheden

Werkplekieren

Elke leerwerkplek is uniek, waar elke lerende zijn eigen leerweg doorloopt, gezien wat op de specifieke werkplek beschikbaar is en de manier waarop de lerende daarmee omgaat. Het honoreren van eigen initiatief van de student en de werkplek vinden de opleidingen hierbij belangrijk, maar ook uitdagend. Het netwerk Werkplekieren heeft een in de ogen van het panel fraai model voor succesvol werkplekieren ontwikkeld. Aan de hand hiervan kunnen bijvoorbeeld nieuwe initiatieven op het gebied van werkplekieren worden vormgegeven. Het panel heeft geconstateerd dat er verschillende werkplekeisen tussen de opleidingen bestaan, ook ten aanzien van het moment waarop de student over een relevante werkplek moet beschikken. Als een student als onderdeel van zijn leerarrangement een bepaalde opdracht niet binnen zijn eigen werkplek kan uitvoeren, gezien de aard van die werkplek, dan kan hij bijvoorbeeld gebruik maken van de werkplek van een mede-student die daartoe wel geschikt is of via vrijwilligerswerk. Het panel vindt dit een verstandige, pragmatische aanpak.

Contactonderwijs

Avans Deeltijd schrijft in het ZER dat veel opleidingen hun contactonderwijs in de loop van het experiment anders zijn gaan inrichten: minder klassikaal, meer activerend en meer gericht op onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring. Het concept 'flipped classroom' wordt in het contactonderwijs steeds meer ingezet. Studenten waarderen deze aanpak en die is vaak een reden om toch te kiezen voor het standaard, volgordelijk en groepsgewijs onderwijs. Docenten hebben soms moeite om een stap buiten hun comfortzone te zetten en hun traditionele docerende rol in te ruilen voor een meer coachende rol. Uit de gesprekken tijdens de generieke audit heeft het panel de indruk gekregen dat veel docenten die nog actief zijn in het werkveld, deze nieuwe rol gemakkelijker oppakken dan docenten met een langdurige ervaring in het bestaande deeltijdonderwijs.

Flexibiliteit

Hoewel het onderwijsconcept voldoende ruimte biedt voor flexibiliteit, is hiervan in de praktijk nog relatief weinig terug te zien. Uitzondering daarop is de opleiding Verpleegkunde. Ook bij andere opleidingen heeft het panel enkele goede voorbeelden van studenten vernomen, zoals online kennisverwerving of een werkplek waar een substantieel deel van een leeruitkomst kan worden

gerealiseerd. Studenten hebben aangegeven dat de flexibilisering eerder tot verlichting kan leiden (door validatie van eerdere leerervaringen) dan tot versnelling. Dat komt omdat flexibilisering in praktische zin niet altijd mogelijk blijkt. Een aantal opleidingen werkt bijvoorbeeld met vaste inlevermomenten voor opdrachten. Ook is het lang niet altijd mogelijk om bijvoorbeeld binnen een module te vertragen. Gebleken is dat onderwijslogistieke systemen en processen soms gebaseerd zijn op de voltijdopleidingen en daarom niet goed passen bij het experimentele karakter van de deeltijdopleidingen. Het panel vindt dat flexibilisering van systemen een voorwaarde is om verder te komen met de flexibilisering van het onderwijs en vraagt daarvoor aandacht bij Avans Hogeschool.

Het blijkt dat, ondanks de flexibiliseringsmogelijkheden, circa 90% van de studenten kiest voor een vaste volgordelijke route vanwege het verwachte hogere leereffect en de onderlinge stimulans. Het panel vraagt zich in dit verband af of de voorlichting over de flexibiliseringsmogelijkheden aanpassing behoeft en of er wellicht meer stimulans vanuit de opleidingen kan uitgaan om studenten tot meer gebruik van de flexibilisering aan te zetten. Het panel pleit verder voor meer uitwisseling tussen de opleidingen over best practices waar het gaat om flexibilisering.

Begeleiding

Iedere student heeft een eigen studieadviseur, die hem/haar bijstaat in zijn studentreis. Studieadviseurs hebben zicht op de kwaliteiten van de student en de mogelijkheden van het onderwijs, zodanig dat zij studenten kunnen begeleiden in het inrichten van een optimaal passende leerroute.

Uit de kwaliteitsaudit van 2018 blijkt dat er nogal wat variatie is in de wijze waarop opleidingen de studiebegeleiding hebben georganiseerd. Ook blijkt er grote variatie tussen de studieadviseurs te bestaan in de invulling van hun taken. Avans Deeltijd is bezig om de hierboven genoemde verschillen te duiden en te waarderen om vervolgens tot meer stroomlijning en afstemming te komen. Het panel vindt dat een goede ontwikkeling. Overigens blijkt uit het Studentenhoofdstuk van de generieke zelfevaluatie en uit gesprekken met studenten een grote tevredenheid onder studenten over de studieloopbaancoaching. De persoonlijke contacten blijken waardevol.

Docenten

In totaal is 112,8 fte aan personeel betrokken bij de duale- en deeltijdopleidingen, waarvan meer dan 70 procent onderwijs verzorgt.

Avans Deeltijd heeft een profiel van de ideale deeltijd docent opgesteld. Hij/zij moet:

- Aantoonbaar over relevante praktijkervaring beschikken
- Affiniteit hebben met de werkende en studerende professional
- Coachend, begeleidend en trainend zijn docentenrol kunnen vervullen
- Veranderingsgezind zijn en kunnen omgaan met onzekerheid
- In staat zijn om binnen veranderende kaders van flexibel deeltijdonderwijs passende leertrajecten te ontwikkelen.

In de praktijk blijkt dat wat dit profiel betreft, voor een aantal docenten het oppakken van de meer coachende rol een uitdaging is. Om docenten verder in dit profiel te ontwikkelen is in samenwerking met een onderwijskundig bureau een basiscursus didactische bekwaamheid en toetsbekwaamheid (BDB) ontwikkeld, specifiek toegesneden op flexibel deeltijdonderwijs. Voor docenten met een aanstelling van minder dan 0,4 fte is er een BDB-light versie. Ook is er een professionaliseringsmodule Onderwijs & ICT Deeltijd ontwikkeld met de focus op online leren. Daarnaast is er scholing op toetsbekwaamheid: BKE en BKE-light voor examinatoren met een dienstverband van minder dan 0,4 fte. Bij deze scholing wordt ook gebruik gemaakt van e-learning, een mooi voorbeeld volgens het panel van 'practice what you preach'. Docenten oordelen positief over de professionalisering en ondersteuning die zij krijgen bij hun inzet in het experiment. Inmiddels hebben 68 docenten de BDB-training en nog eens 12 docenten de BDB-light versie met goed gevolg afgerond. 50 Docenten hebben de BKE-certificering en 113 docenten hebben de BKE-light versie gevolgd. Docenten uit het werkveld met een kleine aanstelling hebben ieder een vaste docent van de opleiding als buddy.

Kwaliteitsborging

Avans Deeltijd heeft aansluiting gezocht bij het Avans brede kwaliteitszorgsysteem Kwaliteit in Beweging. Avans Deeltijd heeft daarbij een extra PDCA-cyclus toegevoegd op het niveau van Eenheid van Leeruitkomsten. Per opleiding is eind 2018 een kwaliteitsmonitor ingevoerd, behalve bij de opleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek. In het ZER is geschreven dat met ingang van het studiejaar 2019-2020 opleidingen inhoudsrijke gesprekken voeren over het nieuwe onderwijs met stakeholders. Studenten en docenten hebben bevestigd dat zij zich inderdaad gehoord voelen over hun ervaringen met het nieuwe onderwijsconcept en dat, waar mogelijk, zaken ter verbetering goed worden opgepakt. Het panel is positief over de extra kwaliteitszorg die Avans Deeltijd heeft ingezet boven op het Avans brede kwaliteitszorgsysteem en vindt dat daarmee een goede basis is gelegd voor de verdere ontwikkeling van de flexibele opleidingen.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Aanvullende aandachtspunten voor de beoordeling van het experiment:

- De gehanteerde methoden en instrumenten van toetsing zijn geschikt voor leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen;
- De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid
- De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken proactieve rol; zij hanteert een adequate methode om te borgen dat de leeruitkomsten voor individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en te beoordelen.

Samenvatting

Het panel stelt vast dat de opleidingen er in het algemeen goed in geslaagd zijn om beleidsmatig een adequate invulling aan toetsing te geven passend bij de kaders van het Experiment Leeruitkomsten. Ook hier geldt dat de uitwerking per opleiding verschilt. Het panel ziet dat opleidingen zoeken naar een flexibele invulling van toetsvormen maar dat de toetsmomenten minder flexibel zijn in te zetten, door de koppeling met het Avans Hogeschoolbeleid. De opleidingen bieden studenten wel de mogelijkheid om leeruitkomsten in verschillende contexten aan te tonen. De beoordeling vindt plaats door professionele examinatoren, waarbij het vierogenprincipe wordt gerespecteerd. De rol van het werkveld als beoordelaar kan worden uitgebreid. Bij de beoordeling maken examinatoren gebruik van beoordelingscriteria. In de afzonderlijke opleidingsbeoordelingen gaat het panel expliciet in op de relatie tussen beoordelingscriteria, leeruitkomsten en beoogde leerresultaten.

Positief is het panel over de valideringsprocedure. Het panel vindt deze helder omschreven en transparant voor studenten. Wel stelt het panel vast dat het gebruik ervan per opleiding verschilt. Ook ziet het panel dat het lastig is voor studenten om eerdere leerervaringen verzilverd te krijgen.

Het panel heeft kennisgemaakt met een proactieve academiebrede examencommissie en toetscommissie. De examencommissie is bij de opstart van het experiment intensief betrokken geweest bij systeem van validering. De toetscommissie is sinds een jaar academiebreed actief en adviseert over toetsing aan de voorkant.

Toetsingsprocedures

Avans Deeltijd heeft haar toetsbeleid omschreven in de notitie *Leerweg Onafhankelijk Toetsen* en het Toetsbeleidsplan. In het format dat de opleidingen hanteren om leeruitkomsten te omschrijven, vermelden ontwikkelaars het niveau van toetsing (conform het model van Miller), met welke toetsvorm een student de leeruitkomst kan aantonen, of dat een specifieke toetsvorm is voorgeschreven. Het panel vindt de uitgangspunten voor toetsing helder omschreven in beleid en stappenplan en vindt deze passen bij de eisen van het experiment Leeruitkomsten.

Gehanteerde methoden en instrumenten

De flexibiliteit van de toetsvorm is wisselend. Steeds meer opleidingen kiezen ervoor om de toetsvormen meer open vast te leggen in de OER. Meer flexibiliteit is lastig in verband met Avans brede afspraken over toetsweken en toetsroosters. Zo zijn er voor de meeste opleidingen maar vier toetsmomenten per jaar beschikbaar. Het panel stelt op basis van de gesprekken tijdens de generieke audit vast dat opleidingen zoeken naar meer flexibilisering onder meer in toetsvormen, zoals beroepsproducten. Het panel heeft studenten gesproken die de mogelijkheid hebben om hun portfolio te vullen met verschillende bewijsvormen, waarbij zij flexibel afspraken kunnen maken met examinatoren om deze op basis van een criterium gericht interview te laten beoordelen. De beoordeling vindt plaats op basis van het vierogenprincipe. Het panel ondersteunt de initiatieven tot verdere flexibilisering van de toetsing.

Validering

Studenten kunnen op twee manieren hun leeruitkomsten valideren:

- Met leerwegaafhankelijke toetsing
- Voor de start van de opleiding met een valideringsprocedure.

Samen met de examencommissie is daarvoor een procedure ontwikkeld die is vastgelegd in een notitie. Het panel vindt deze procedure helder omschreven.

Tijdens de informatiebijeenkomsten wijst Avans Deeltijd op de mogelijkheid om eerder verworven leeruitkomsten te laten valideren. Geïnteresseerden in de valideringsprocedure kunnen voor de start van het nieuwe studiejaar deelnemen aan informatiebijeenkomsten, waarin zij uitleg krijgen over de valideringsmogelijkheden. Studenten die met validering verder willen, kunnen gebruik maken van een handleiding Validering. Studenten die voor de validering in aanmerking willen komen, verzamelen bewijsstukken in een portfolio en leggen die voor aan een valideringscommissie en assessoren. Na een Criterium Gericht Interview wordt de validering al dan niet positief bevonden en ter goedkeuring voorgelegd aan de examencommissie. Ook gedurende de opleiding is het nog mogelijk om leeruitkomsten te laten valideren door bewijzen als toetsvorm in te brengen.

In samenwerking met de Nederlandse Defensie Academie zijn specifieke valideringsafspraken gemaakt om officieren de mogelijkheid bieden met vrijstellingen van 60 EC de Ba Integrale veiligheidskunde en de Ba Bestuurskunde verkort te volgen.

Het panel vindt de valideringsprocedure helder vormgegeven en goed geborgd. Per opleiding zal het panel verder ingaan om het gebruik van de valideringsmogelijkheden. Uit het gesprek met de examencommissie blijkt dat vooral studenten verpleegkunde gebruik maken van de valideringsmogelijkheden. Avans biedt geen mogelijkheid voor validering voor de poort, dat betekent vóór het moment van inschrijving. Het panel zou de opleidingen in overweging willen geven deze mogelijkheid toch te onderzoeken om verdere flexibilisering mogelijk te maken.

De valideringsprocedure is lastig voor studenten; meestal is een aanvulling in bewijsvoering en toelichting nodig om de portfolio's te laten passeren. Nogal wat kandidaten zien af van validering gelet op de complexiteit ervan. Ook kiezen studenten nogal eens voor het volgen van het gehele programma en af te zien van vrijstellingen, vanwege het hogere leerrendement dat zij met het volgen van het gehele programma verwachten te behalen.

Borging

Avans Deeltijd heeft een academiebrede examencommissie, die tijdens het experiment een proactieve rol heeft ingenomen. Leden van de examencommissie zijn geprofessionaliseerd in leerwegaafhankelijk toetsen. De examencommissie heeft actief geparticipeerd in de totstandkoming van de notities *Leerweg Onafhankelijk Toetsen* en *Validering*. In 2019 zijn de verschillende toetscommissies opgegaan in één academiebrede toetscommissie. De leden van de toetscommissie maken deel uit van de gezamenlijke curriculumcommissies en adviseren bij de toetsconstructie. De toetscommissie beoordeelt steekproefsgewijs de toetsing voorafgaand aan het afnemen van de toetsen. De examencommissie houdt zich bezig met de borging van de toetskwaliteit en beoordeelt toetsen na afname. Ook is de examencommissie actief betrokken bij de valideringsprocedures en houdt zij de vinger aan de pols bij het ontwerp en de uitvoering van het afstudeerprogramma. Tot slot wijst de examencommissie examinatoren aan.

Op aandringen van de examencommissie is een project gestart om de toetsorganisatie lean in te richten. Ook wil de examencommissie nauwer gaan samenwerken met de toetscommissie om de kwaliteit van toetsing goed te borgen. Beide commissies bereiden een gezamenlijk werkplan voor. De examencommissie ziet veel verschillen per opleiding in kwaliteit leeruitkomsten, variatie in toetsing en toetsvormen en houdt daarbij strak de kwaliteit van toetsing in het vizier. Daar waar de commissie zorgen heeft, neemt de examencommissie actief contact op met het management. Het panel heeft veel waardering voor de inzet en de kwaliteit van de zowel de examencommissie als de toetscommissie en vindt deze in hoge mate bijdragen aan de kwaliteit van toetsing en het borgen van het niveau daarin.

De duale opleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek vallen onder de examencommissie en toetscommissie van de Academie voor Bouw & Infra. Tijdens de generieke audit heeft het panel niet met vertegenwoordigers van deze commissies kunnen spreken. Evenmin heeft zij inzage gehad in documentatie van deze commissies. In de deelrapporten voor deze opleidingen zal hier nader op in worden gegaan.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Aanvullende aandachtspunten van het experiment:

- De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.

De wijze van afstuderen, de eisen die daaraan gesteld worden en de begeleiding die daarbij geboden wordt, verschilt per opleiding.

Het panel stelt vast dat vanwege de looptijd van het experiment de deeltijdopleidingen nog niet allemaal in staat zijn om de gerealiseerde leerresultaten aan te tonen. Dat geldt met name voor de bacheloropleidingen, met uitzondering voor de opleiding Verpleegkunde. Deze opleiding is eerder gestart met het experiment en biedt verschillende doelgroepen van studenten de mogelijkheid om delen van de leeruitkomsten te valideren, waardoor deze studenten in staat zijn om hun opleiding versneld af te ronden. Ook de duale opleidingen Bouwkunde en Civiele Techniek kennen inmiddels afgestudeerden die op basis van het nieuwe flexibele onderwijsconcept zijn afgestudeerd.

Het panel zal de beoordeling van standaard 4 bij de overige opleidingen grotendeels met haar bevindingen over eerder gemaakt toetsmateriaal onderbouwen.

Bij de Ad-opleidingen heeft het panel wel eindwerken aangetroffen als basis voor de beoordeling.

Het panel zal de bevindingen daarover per opleiding beschrijven in de verschillende deelrapporten.

Aanbevelingen en adviezen

Het panel geeft in dit rapport enige generieke aanbevelingen en een aantal generieke adviezen.

Aanbevelingen

- Zet naast de modularisering en de onderwijscatalogus, ook andere middelen in om de flexibilisering te stimuleren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan validering van elders verworven competenties vóór de poort, het vergroten van het aantal toetsgelegenheden voor studenten en een brede cultuuromslag onder docenten gericht op flexibilisering en studentgericht denken.
- Stuur deze veranderopgave systematisch en gericht aan in bijvoorbeeld een meerjarenplan vanuit de geformuleerde visie en in aansluiting op de uitkomsten van de midterm review.
- Breid de uitwisseling van kennis en best practices op het gebied de formulering van leeruitkomsten en flexibilisering uit door dit te stimuleren en gestructureerd te organiseren.

Adviezen

- Gebruik de ontwikkeling van gezamenlijke modules ook voor de uitbreiding van interprofessioneel leren.
- Maak het gebruik van onderwijsovereenkomsten gemeengoed in alle deeltijdopleidingen.
- Maak meer gebruik van de mogelijkheden van online leren.
- Stimuleer het initiatief van studenten om meer leeruitkomsten op hun werkplek te realiseren.
- Probeer de voorlichting aan studenten over flexibiliseringsmogelijkheden zodanig aan te passen dat studenten van deze flexibiliseringsmogelijkheden meer gebruik gaan maken.
- Bevorder de flexibilisering van de toetsing door uitbreiding van mogelijke toetsvormen.
- Laat het principe van vaste toetsmomenten los.
- Breid de rol van het werkveld als beoordelaar van de prestaties van de studenten uit.
- Vereenvoudig het proces voor studenten om eerdere leerresultaten te valideren.

Deel III

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Programma:

08.30 - 09.00 uur Ontvangst op locatie Avans (Breda, hogeschoollaan 1)

09.00 - 12.00 uur Vooroverleg panel op locatie Avans.

12.00 - 13.30 uur Gezamenlijke lunch met inhoudelijke opening/aftrap

Aftrap verzorgd door directie, vz college van bestuur, projectleider.

Als toehoorder aanwezig vertegenwoordiging van docenten, studenten, ontwikkelaars en adviseurs. Na de aftrap is gelegenheid voor een informele kennismaking.

13.30 - 13.45 uur Korte pauze

13.45 - 14.45 uur Gesprek over Leeruitkomsten

Aanwezig zijn vertegenwoordigers van ontwikkelaars (voorzitters curriculumcommissie), werkveld en onderwijskundigen.

14.45 - 16.00 uur Gesprek over Flexibele leerarrangementen

Aanwezig zijn vertegenwoordigers van studenten, docenten, opleidingscommissie, studieadviseurs en onderwijskundigen.

16.00 - 16.15 uur Korte pauze

16.15 - 17.15 uur Gesprek over LOT

Aanwezig zijn vertegenwoordigers van examinatoren, examencommissie, toetscommissie en onderwijskundigen. Onder voorbehoud gaat het om:

17.15 - 18.00 uur Panelberaad

De dag wordt afgesloten met een informele terugkoppeling door de lead-secretarissen aan vertegenwoordigers van Avans.

2. Bestudeerde documenten

- Generieke Zelfevaluatie Experimenteervarianten Avans
- Studentenhoofdstuk Experimenteervarianten Avans
- Ontstaansgeschiedenis, missie AvD
- Herijking onderwijsmodel AvD
- DOT bij AVD adviesrapport
- Visiedocument gepersonaliseerd leren AvD
- Studentreis AvD
- Stappenplan ontwikkeling blended deeltijdonderwijs
- De persoonlijke praktijk centraal (netwerk WPL)
- Kwaliteitsplan AvD
- Notitie LOT
- Notitie Validering AvD
- Handleiding deelnemer AvD
- Doelstellingen voor deelname experiment LU
- Experiment verkort HBO NLDA
- Toetsbeleidsplan AvD
- Huishoudelijk reglement examencommissie AvD 2019-2020
- Notitie Huis op Orde
- PvA monitoring en evaluatie flexibel deeltijdonderwijs
- Onderwijsvisie AvD
- Onderwijsmodel; AvD
- Format leeruitkomsten
- Stappenplan formuleren LU
- Programma training formuleren van leeruitkomsten
- Programma workshop leerresultaten
- Midtermreviews
- Stukken examencommissie